

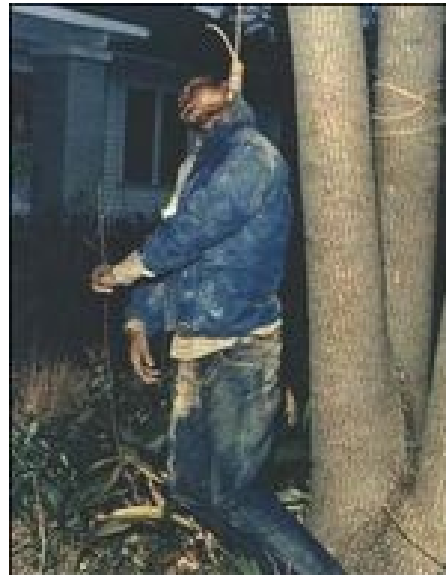
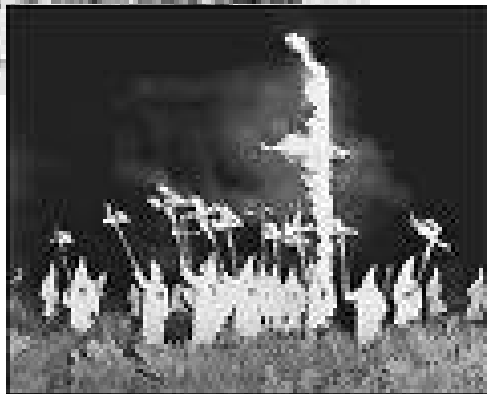

Afroameričané

© Jan Dočkal 2014

Historie a současnost rasismu v USA

Historická období a hlavní události

I. 1492-1776 Od objevení Ameriky po vznik Spojených států

Kolonizování území, potlačení indiánů, obchod s otroky, vznik zámořských osad, boj o nezávislost na Anglii, Americká revoluce.

II. 1776-1860 Vytváří se hospodářský a politický základ země

Odlišná situace a vývoj Severních a Jižních států, uzákonění a stabilizace otroctví, konflikty mezi Severem a Jihem.

III. 1861-1877 Občanská válka a období „rekonstrukce“

Vojenský, politický a hospodářský konflikt, vítězství Severu, pro černochoy se mnoho nezměnilo. Rozvoj rasistických teorií

IV. Konec 19.století Stabilizace a rozvoj země

Politika segregace, vytváří se černošská společnost

V. 1914-1945 1. sv. válka, hospodářská krize, 2.sv. válka

VI. 50. a 60. léta – boj za občanská práva, černošská revoluce

VII. 70. a 80.léta – pokusy o řešení

VIII. Současnost a budoucnost

Otroci v Americe

Na Americký kontinent se Afričané dostali jako jednotlivci nebo malé skupiny se zámořskými výpravami (Kolumbus, Cortéz a další) jako námořníci, sluhové....

Situace se změnila po začátku a s rozvojem hospodářského využívání nového kontinentu. Potřeba pracovních sil.

Indiáni nebyli vhodní pro těžkou práci v dolech na drahé kovy a na plantážích (cukrová třtina, bavlna). Nejdříve se najímali chudí Evropané a trestanci, ale vznikaly problémy, proto později černoši.

Obchod s otroky se rozvíjel.

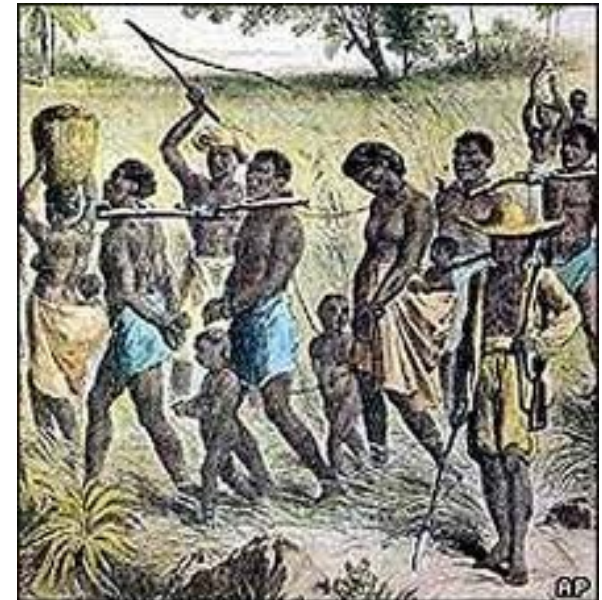
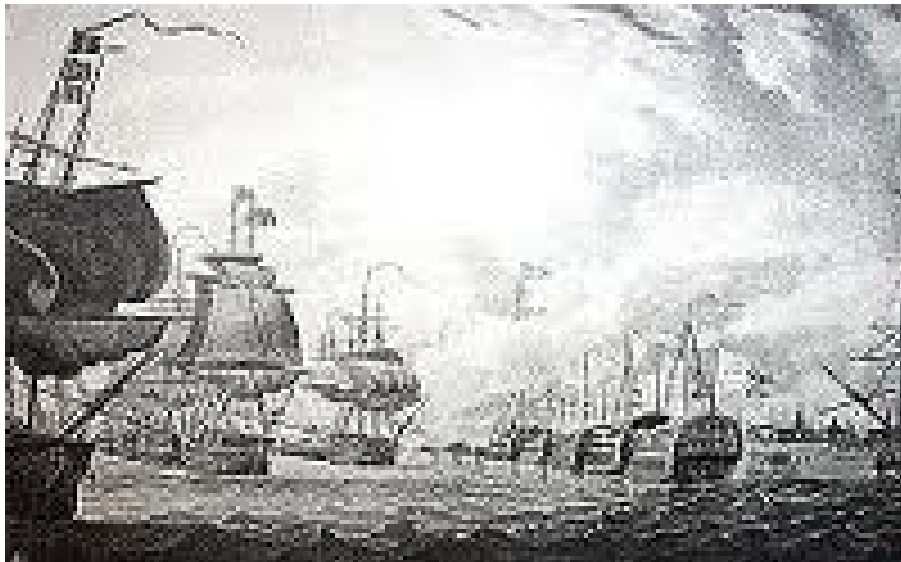
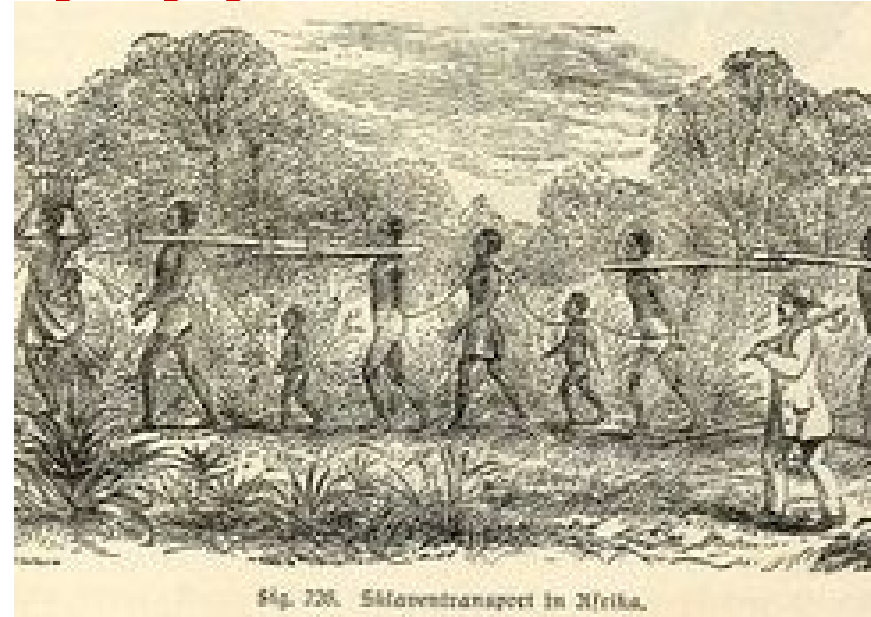
V letech 1517-1860 bylo do Ameriky přivezeno 10 milionů Afričanů

Znamenalo to také pustošení Afriky

Podmínky obchodu s otroky byly drastické

Afričané byli pochytní ve vnitrozemí, zakováni do pout a a dopravováni často stovky kilometrů na pobřeží. Plavba trvala 6-10 týdnů. Muži byli i na lodi zakováni po dvou do želez. Byli drženi v podpalubí nebo ve speciálních přístřešcích na palubě. Přehlnění lodi bylo příčinou nemocí a úmrtnosti během přepravy. Průměrná úmrtnost byla padesátiprocentní.

Britské osady na území Severní Ameriky

Vznikaly v průběhu 17.a 18.století. Netvořily homogenní organismus. Jako země podřízené královské koruně měly odlišný právní statut. Odlišná byla i jejich sociální struktura, hospodářství, politické systémy. zákony.

4 severní kolonie:

Massachusetts, New Hampshire, Connecticut a Rhode Island (obchod, rybolov, průmysl)

4 centrální:

New York, New Jersey, Pensylvánie a Delaware

(zemědělství, obchod, průmysl)

5 jižních:

Maryland, Virgínie, Severní Károlina, Jižní Karolína a Georgia (výhradně zemědělství a export agrárních produktů)

Americké Osady v pol.18.st

Americká revoluce

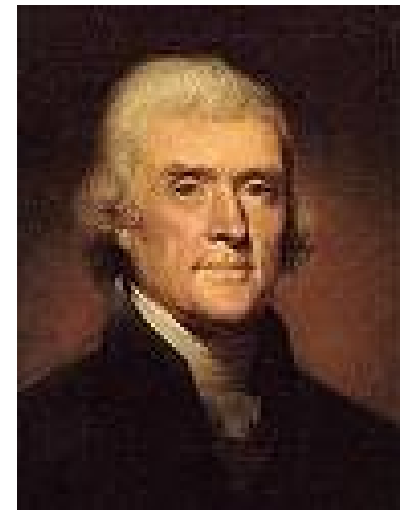
V letech 1775 - 1783 proběhla mezi osadami a Velkou Británií válka o nezávislost, která skončila vznikem Spojených států amerických.

Britské kolonie odmítly právo britského parlamentu na správu kolonií a vyhlásily ve Filadelfii 4. července 1776 nezávislost na britské koruně.

George Washington
(1732-1799)

velitel vítězné armády
1. prezident Spojených států

Thomas Jefferson
(1743-1826)

Autor *Prohlášení o nezávislosti*
3. prezident Spojených států

Postavení černochů po vyhlášení nezávislosti

- **Problém otroctví a osudu amerických černochů byl již v době tvoření Spojených států podřízen zájmům státu, ve kterém vládli bílí.**
- **v ústavě se nemluví o otroctví, ale o „zvláštní instituci“. Nepoužívá se v ní ani výrazu „otroci“, ale jen „osoby, které státy uznají za vhodné dovážet“ nebo „osoby smluvně zavázané k práci“ .**
- **Jefferson i Washington sami vlastnili otroky.**
- **V některých státech Severu bylo přesto otroctví formálně zrušeno**

2 důvody pro zachování otroctví, které rozhodly:

- **Strach ze svobodných černochů**
- **Hospodářské důvody**

Hospodářství Jižních států bylo zcela závislé na pěstování bavlny. Bez otrocké práce na plantážích nebylo možno produkci bavlny zajistit. Produkce bavlny rostla, zvyšoval se i počet otroků. V roce 1803 jich bylo 1 200 000, v roce 1860 4 miliony.

Hlavní argumenty jižanského přístupu:

- Otroctví je v souladu se Starým zákonem.
- Otroctví je nevyhnutelným důsledkem práva na soukromé vlastnictví,
- Všichni myslitelé, kteří se zabývali právy národů, jsou zajedno v tom, že za určitých podmínek je otroctví odůvodněné a spravedlivé.
- Z otroctví vyplývá — podle Stvořitelovy vůle — prospěch pro svět a civilizaci.
- Jak ukazují zkušenosti Athén a Říma, je otroctví užitečné pro udržování „republikánského ducha“. Odstraňuje hlavní příčiny diferenciací a hierarchie uvnitř bílého obyvatelstva.

„Mám podezření, že černoši, kteří buď byli od počátku odlišnou rasou, nebo se jí stali působením času a okolností, stojí níž než běloši, a to jak z hlediska fyzického, tak duševního vybavení.“

(Thomas Jefferson)

Konflikt mezi Severem a Jihem - občanská válka 1861-1865

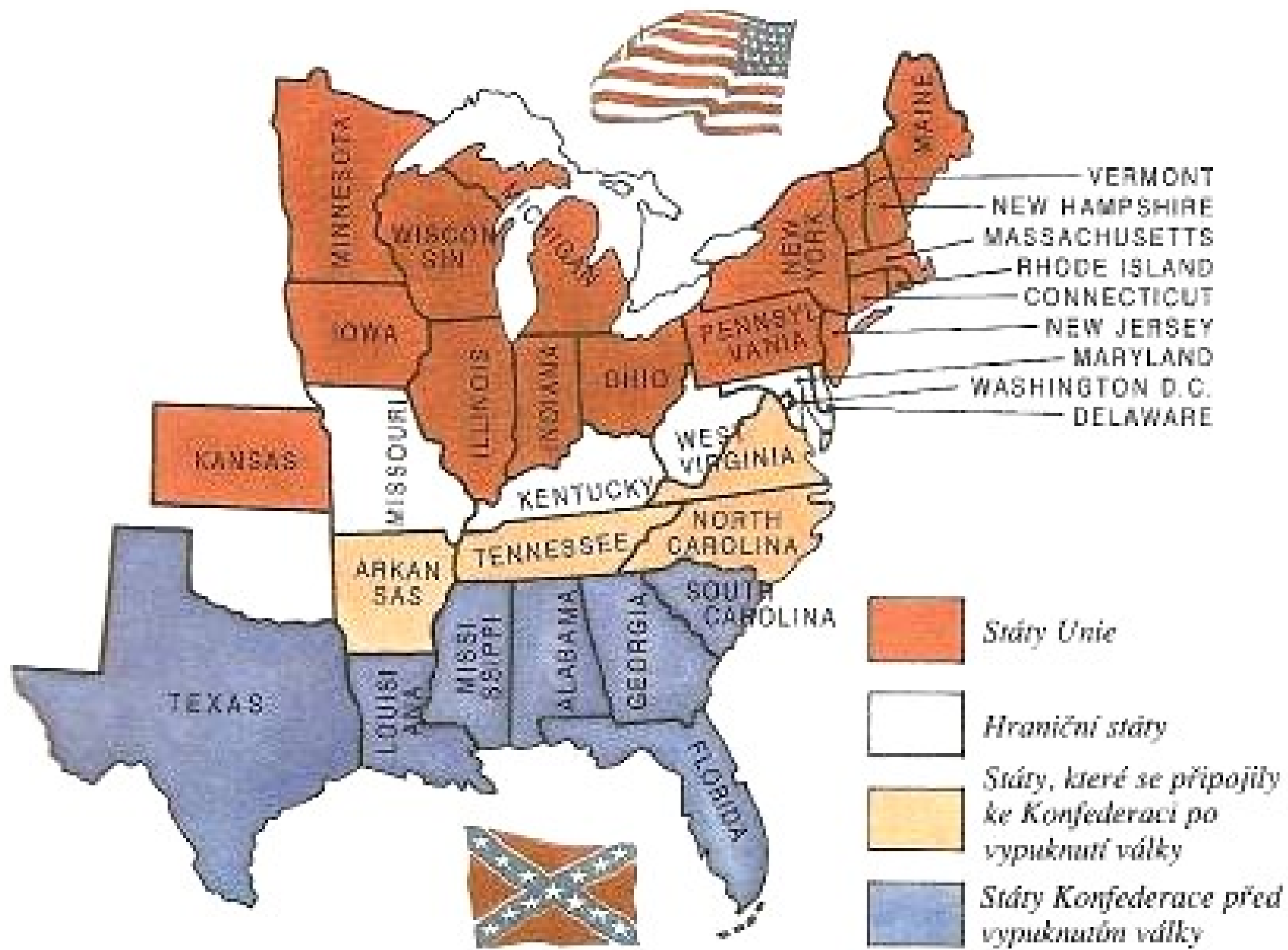
- Konflikt měl hospodářský a politický charakter vyplývající z odlišné hospodářské struktury (průmysl- bavlna). Průmyslová elita Severu a plantážnická aristokracie Jihu bojovaly o noc v zemi.
- Na Severu bylo větší množství svobodných černochů, začala se vytvářet černošská společnost. Jejich postavení bylo většinou těžké, ale začaly vznikat školy a organizace.
- Spolu s bílými odpůrci otrokářství vytvářeli abolicionistické hnutí. (hnutí za zrušení otroctví)

Signálem k vypuknutí bojů byla poprava bílého abolicionisty Johna Browna, který stál v čele povstání černochů ve státech Kansas a Virginie. Jižní státy vytvořily Konfederaci, severní Unii.

Válka skončila vítězstvím Unie v roce 1865

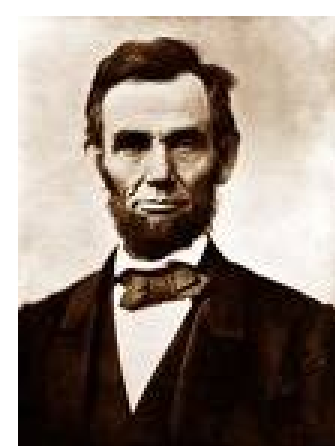
- *Státy Unie*
- *Hraniční státy*
- *Státy, které se připojily ke Konfederaci po vypuknutí války*
- *Státy Konfederace před vypuknutím války*

Zrušení otroctví

Abraham Lincoln (1809-1865)

Prezident USA, v době občanské války vůdce Severu

**Je považován za zastávce práv černochoů
v roce 1865 podlehl atentátu.**

„Existuje fyzická různost mezi bílou a černou rasou, která vylučuje, aby spolu obě rasy žily na bázi sociální a politické rovnosti. Musí existovat nadřazení a podřízení, a já se zasazuji jako každý jiný o to, aby nadřazené postavení bylo přisouzeno bílé rase.“
„Rovnoprávnost pro černochoy – nesmysl!“

V průběhu války v roce 1862 Lincoln oznámil, že od 1. ledna příštího roku budou všichni otroci svobodní.

1863 - Deklarace o zrušení otroctví

Výzva černochoům, aby vstupovali do severní armády. V severní armádě bojovalo 186 000 černochoů,

21.ledna 1865 schválil Senát

XIII. Dodatek k ústavě, jímž se rušilo otroctví na celém území Spojených států. 9. dubna 1865 Jih kapituloval

14.dubna 1865 byl Lincoln zavražděn fanatickým zastávce otrokářství.

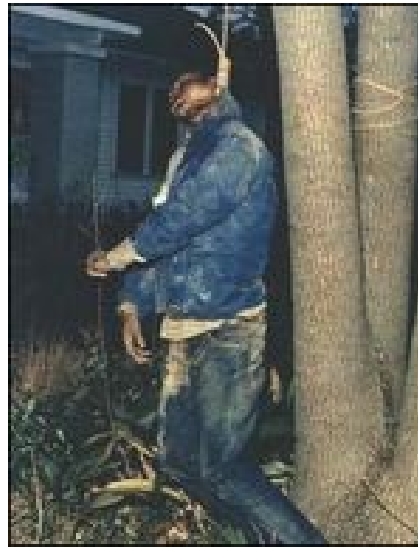
Po válce

- Jižní státy se nesmířily s porážkou.
- Ve většině poražených Jižních států zůstali u moci bývalí vůdcové Konfederace.
- Jižní státy uznaly svobodu bývalých otroků, ale zbavovaly je politických práv.
- Začaly tam být v opět přijímány černé zákoníky regulující práva a chování černochoů.
- Černoši nesměli hlasovat, zastávat veřejné funkce, sloužit v armádě, zasedat v porotě a nemohli vystupovat jako svědci u soudu s výjimkou případů, kdy svědčili proti jiným černochoům. Nesměli vlastnit osobní zbraň, nebylo jim dovoleno navštěvovat veřejné školy.
- Černí obyvatelé Spojených států získali sice svobodu, ale neměli možnost ji v praxi využít.
- Občanská práva, která získali bývalí otroci, byla doprovázena nevědomostí, chudobou, nedostatkem perspektiv a stále silnějším rasismem bílých Američanů.
- Přiznání práv nebylo doprovázeno potřebnými hospodářskými a sociálními reformami.

Lynčování

- **Plukovník Charles Lynch (1736-1796) majitel plantáží a soudce z Virginie. Za války o nezávislost bojoval s Angličany a jejich sympatizanty, používal tzv. „Trest mimo rámec práva“, nejčastěji bičování**
- **Za občanské války a v dalších letech dostalo slovo lynč význam zabití někoho davem bez soudu.**
- **Lynčování černochoů bylo každodenní skutečností jižních států.**
- **Za šedesát let bylo lynčováno téměř 5000 Američanů, z toho tři čtvrtiny černochoů. Lynč nebyl obyčejnou vraždou, byl především uvolněním davových vášní. Byl spojen s mučením, vypalováním očí nebo kastrací.**

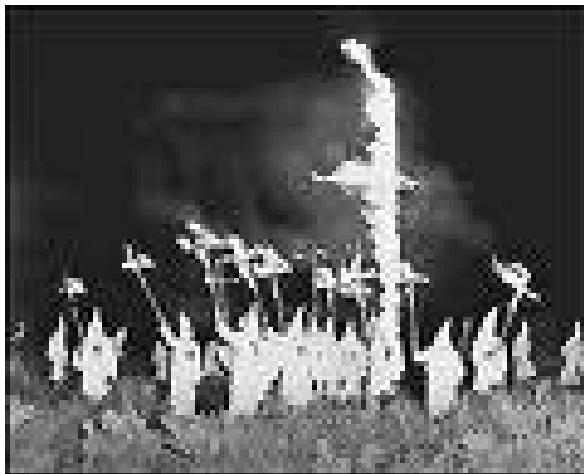
Ku-Klux-Klan

Tajná a militantní organizace původně pocházející z jižních států USA

Cíle:

- nadvláda bílých
- rasismus, segregace
- antisemitismus
- antikatolicismus
- odpor k přistěhovalectví

Tradice řeckých mysterií (*kyklós*) a „skotských klanů“

Bojové družiny, se svolávaly pomocí zapáleného dřevěného kříže

Celá organizace se nazývá *neviditelné imperium*.

Nejvyšší náčelník Klanu byl v celé Unii znám jako *Velký čaroděj*, vůdcové ve státech se nazývali *Velkými draky*, v okresech *Velcí obři* a místním organizacím velí *Velcí Kyklopové*.

Ku-klux-klan vznikl po Občanské válce v poražených státech Konfederace (Tennessee)

Ku-klux-klan byl znovu obnoven v roce 1916 a činnost rozvinul po 1.sv.válce.

Válka znamenala mnoho změn v myšlení a psychologii černochoů, černoši se radikalizovali.

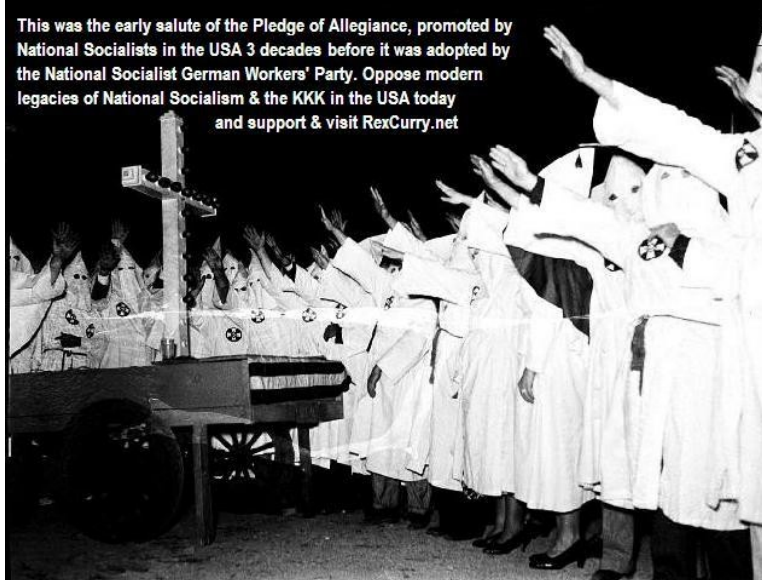
V roce 1920 měl KKK 4 miliony členů, počet členů později klesal, ale organizace existuje dodnes.

KKK organizoval lynče, násilná přepadení , veřejné pochody

KKK sympatizoval s nacismem a jeho ideologií.

This was the early salute of the Pledge of Allegiance, promoted by National Socialists in the USA 3 decades before it was adopted by the National Socialist German Workers' Party. Oppose modern legacies of National Socialism & the KKK in the USA today and support & visit RexCurry.net

V USA v současnosti působí asi 6000 členů KKK v 35 organizacích v jednotlivých státech. Skupiny KKK působí i v dalších zemích vč. ČR David Ernest Duke (1950) americký publicista, bývalý člen parlamentu v Louisianě, šéf jedné z organizací-

Při rituálu

Při návštěvě Prahy 2009

Černošská společnost

- Počet černochoů ve Spojených státech neustále rostl. Koncem 19. století jich bylo téměř 8 miliónů. Devadesát procent z nich žilo na Jihu.
- V důsledku vyloučení ze všech sfér veřejného života černoši vytvářeli vlastní instituce, které tvořily jejich svět a v nichž se realizovala jejich společenská činnost.
- Důležitou roli hrály černošské církve. Národní baptistická konvence, metodistické církve (afričtí metodisté a barevní metodisté),
- Vznikala a formovala se černošská inteligence.
- Vytvářela se černošská bratrstva, ze kterých vznikaly kulturní, vzdělávací i hospodářské instituce a svépomocné organizace.
- V důsledku segregace a diskriminace v Jižních státech dochází k masovému stěhování černochoů z Jihu do Severních států

Konflikt se stěhuje na Sever

- Příliv velkého počtu černochoů do Severních států tam přenesl i rasové napětí.
- Černoši směřovali do měst, kde nacházeli snadněji práci. Ve městech Severu a Západu žily milióny černochoů.

Oblast	Počet černochů			Procento černošského obyvatelstva z celkového počtu obyvatel oblasti		
	1860	1910	1970	1860	1910	1970
Jih (16 států a distrikt Columbia)	4 097 111	8 749 427	11 969 961	36,8	29,8	19,1
Sever (21 států)	340 240	1 027 674	8 913 687	1,7	1,8	8,4
Západ (13 států)	4 479	50 662	1 694 625	0,7	0,7	4,9
Celkem	4 441 830	9 827 763	22 578 273	14,1	10,7	11,1

CONN: CONNECTICUT
MASS: MASSACHUSETTS
NH: NEW HAMPSHIRE
RI: RHODE ISLAND
VT: VERMONT

Vznikají černošská ghetta, rasismus roste na Severu

- Černoši se na Severu usazovali v nejlevnějších - nejstarších a nejhorších čtvrtích, které se postupně stávaly ghetty. (dodnes tam žije většina černochoů.)
- Na jejich vzniku měli svůj podíl i bílí Američané. Nepouštěli ani zámožné černochoy do „bílých“ čtvrtí.
- Začaly se zavádět segregační zákony stvrzující existenci „bílých“ a „černých“ čtvrtí.
- Objevila se první „černá“ města, ve kterých měli černoši absolutní většinu.
- Vedle tradiční situace na Jihu, se rasový problém stále víc projevoval na Severu. Vypukly násilné nepokoje, objevil se černošský nacionalismus.
- Aktivity Ku-klux-klanu se rozšířily do celých Spojených států.
- Na Severu vznikl *riot*. (obdoba lynche)
- K prvním rasovým nepokojům v amerických městech došlo ještě před 1. sv. válkou ve Filadelfii a v New Yorku, Springfieldu, na Jihu v Atlantě a dalších městech

1.a 2.sv. válka 1945 - 1965

- V 1.sv.válce v americké armádě bojovalo asi 400 000 černých vojáků, ve 2.sv válce bojoval asi 1 milión černochoů. Setkávali se s diskriminací ze strany bílých vojáků a důstojníků. Doma ve Spojených státech se černošští vojáci často stávali obětmi rasových útoků.
- Během války i po válce došlo v USA k nárůstu rasismu.
- Afroameričané si však začali uvědomovat svoji sílu a získávali hrdost.
- Po druhé sv.válce dochází k odsouzení rasismu a rasových teorií. (holocaust, vznik OSN, důraz na lidská práva rozpad koloniální soustavy).
- V USA došlo k další aktivizaci černošských organizací ve snaze o prosazení občanských práv.
- Definitivně byla zrušena segregace v armádě (válka v Koreji, později ve Vietnamu), postupně byla rušena segregace v dopravě a ve školství.
- Významně se angažoval Nejvyšší soud USA.
- Snahy o možnost navštěvovat školy pro bílé a další formy segregace narážely na tvrdý odpor, zejména na Jihu.
- Případ Little Rock ve státě Arkansas - září 1957, Černé děti začaly navštěvovat bílou školu pod dohledem Národní gardy
- Následovala další města

Rozvoj afroamerické společnosti a kultury

Louis Armstrong (Satchmo)
(1901-1971)

Ella Fitzgeraldová
(1917-1996)

Duke Ellington
(1899-1974)

Josefine Bakerová
(1906-1975)
Zpěvačka, za války
bojovala proti
Německu, po válce
se angažovala v boji
proti rasismu

Boj za občanská práva

Dr. Martin Luther King, Jr. (1929-1968)

baptistický kazatel jeden z vůdců

Afroamerického hnutí za lidská práva

V roce 1964 - Nobelova cena míru.

Prosadil se jako vůdce v roce 1955, když v

Montgomery ve státě Alabama řídil 13měsíců

trvajících bojkot městských autobusů, až

dosáhl zrušení segregace v městské hromadné dopravě

Byl zakladatelem hnutí masových nenásilných protestů.

4. 4. 1968 podlehl atentátu ve městě Memphis (Tennessee)

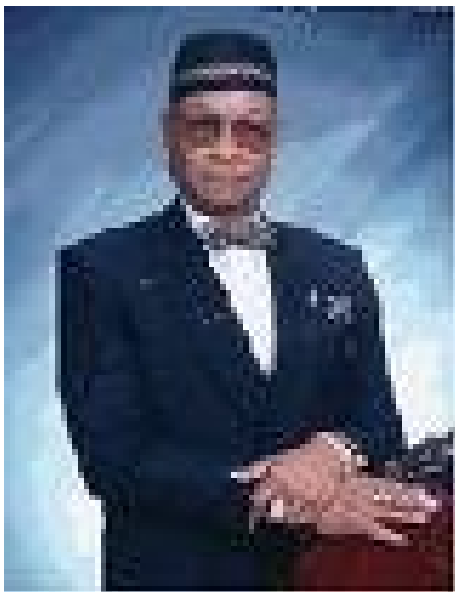
„Prosím vás, abyste zachovali klid. Věříme v dodržování práva a pořádku. Nepodporujeme násilí. Chceme milovat své nepřátele. Chci, abyste i vy milovali naše nepřátele. Bud'me k nim dobří. Milujme je a dělejme všechno, aby věděli o tom, že je milujeme. Tento bojkot jsem nezačal já. Požádali jste mě, abych jednal vaším jménem. Chci, aby všichni široko daleko věděli, že i kdybych byl zatčen, naše hnutí se nezhroutí. Dokonce ani kdyby mě zabili, naši věc tím nikdo nezastaví, protože to, co děláme, je správné. To, co děláme je spravedlivé, a proto je Bůh na naší straně.“ (z projevu M.L.Kinga)

Černošská revoluce 1965-1970

černošský nacionalismus

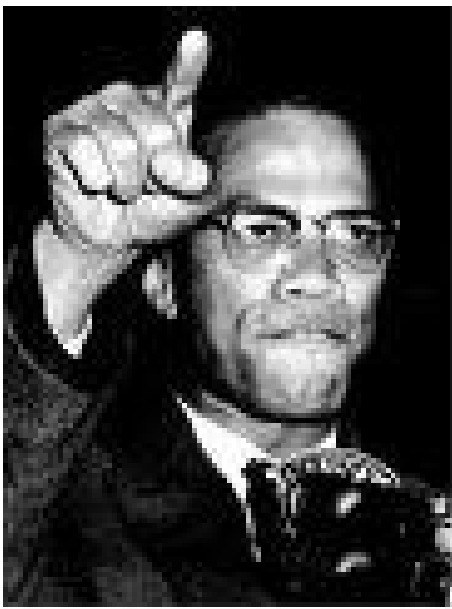
- **V letech 1965 a 1967 měl King ve své činnosti stále větší potíže. Černoši velkých měst v Los Angeles a v Chicagu i jinde, již nechtěli naslouchat jeho výzvám, aby se zdržovali násilí.**
- **Od roku 1964 začaly rasové konflikty narůstat a dosahovat dosud nevídaných rozměrů.**
- **Ukázalo se, že černošský problém nemá především charakter právně politický, ale sociální a ekonomický.**
- **Bída a sociální problémy (nezaměstnanost, nemoci, kriminalita) černých ghett se zvětšovaly**
- **Státní sociální programy byly neúčinné, navíc se projevoval nedostatek financí díky pokračující válce ve Vietnamu (růst vojenských výdajů pohltit v roce 1966 30% přírůstkem HDP).**
- **Na situaci reagovalo černošské hnutí rozvojem nacionalismu**

Black Muslims – Černí Muslimové

- Převzali myšlenku rasové hrdosti a vytvoření černošské síly. Předsevzali si zničit na území Spojených států mýtus přirozené nadřazenosti bělochů, a naopak vytýčili mýtus černé nadřazenosti.
- Zakladatelem byl Eliah Muhammad.
- Stoupenci hnutí byli přesvědčeni, že konečný boj mezi dobrem a zlem se odehraje na území USA. „Bílý ďábel“ nakonec utrpí zaslouženou porážku a na zemi se vrátí „černý ráj“.
- Černí muslimové odmítli americké ideály a s nimi i pocit amerického občanství. Přijali islám a odmítli křesťanství, na kterém byly založeny zásady a ideály americké demokracie. Nahradili je novými zásadami a hodnotami opírajícími se o odlišný výklad dějin.
- Hnutí Černých muslimů bylo drastickým důsledkem americké politiky vůči černochům.

Radikalizace

Malcolm X (El-Hajj Malik El-Shabazz) 1925-1965

Od roku 1964 „první národní ministr“ Černých muslimů, z hnutí vy stoupil, protože se mu zdálo být málo radikální. Jako první černošský předák se oficiálně distancoval od doktríny pasivního odporu a připustil možnost použít násilí.

Usiloval také o spojení boje černých Američanů s národně osvobozeneckým hnutím v Africe.

Byl zastřelen 21. února roku 1965 pravděpodobně jedním z ortodoxních Černých muslimů

- Do čela hnutí se dostali mladí radikálové. Hesla sebeobranu a připuštění násilných akcí posílily bojovnost části řadových černochoů v ghettech. Od poloviny 60. let začaly v černošských čtvrtích amerických velkoměst propukat nepokoje, za nichž byli černoši, poprvé v dějinách USA, útočící stranou.**

Black Power

- Hnutí, jehož cílem bylo vytvoření sjednocené silné černošské strany, nezávislé na obou stranách, které vládou v Americe
- BP žádala podíl na moci odpovídající počtu černochoů, samostatnou kontrolu nad ghettty, školstvím a programy sociální pomoci.
- Na konferenci Black Power v roce 1967 byla v schválena rezoluce obsahující návrh na rozdělení USA a vytvoření zvláštního černošského státu

Black Panthers (Černí panterři)

Black Panther Party For Self-Defense

(Strana černých panterů pro sebeobranu).

později jen Black Panther Party založena 1966 ve státě Kalifornie

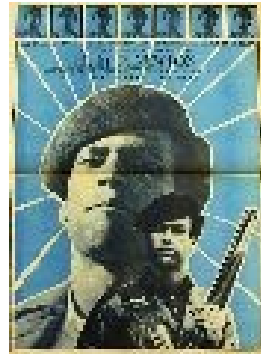
Hlavním cílem bylo chránit černochoy před policejním terorem.

Několikačlenné hlídky denně procházely ulicemi a kontrolovaly chování policie

Program Strany byl postaven na třídním boji.

Používali slogan: **All Power to the People!**

(Všechnu moc lidem).

Strana zakládala výcvikové základny (první 1. ledna 1967 v Oaklandu)

Situace v ulicích začínala být čím dál tím více napjatá. Násilí ze strany policie se stalo stále více a více brutálnější.

Strana začala být hrozbou „poklidné americké společnosti“.

Ředitel FBI J. Edgar Hoover prohlásil:

„Strana černých panterů je ta největší hrozba, které Amerika musela čelit. Nelze se tedy divit, že se veškerá činnost FBI zaměřila na její potlačení.“

70. a 80. léta

- **Zvýšení tlaku na černošské organizace**
- **Rozvoj sociálních programů, spoluúčast černochoů (problém nedostatku zdrojů a malý zájem černochoů)**
- **Opatření přinesla částečné zlepšení. Extremistické černošské organizace byly rozbity, emoce černošských mas opadly a od počátku 70. let vládl v ghettech amerických měst vcelku klid. Vzpoua černochoů skončila.**
- **Černošský problém však trval nadále.**
- **Situace černochoů v první polovině 70. let nebyla ani přes nesporné změny k lepšímu dobrá a hrozila novým výbuchem.**
- **Platilo to zejména o společenském a hospodářském postavení černochoů. Nadále jich nepoměrně mnoho žilo v bídě, téměř třetina černochoů žila na hranici chudoby a polovina nevydělávala ani tolik, kolik činilo životní minimum**
- **Z bílých Američanů žilo na i hranici chudoby 8% lidí.**
- **Nezaměstnanost mezi černochoy byla dvakrát vyšší než u bělochoů**

Současnost

- Afroameričané si uvědomili svoji sílu a získali sebedůvěru.
- Vybojovali si politický vzestup. Tvoří 12% obyvatelstva, mají své vlastní politiky v místních úřadech, v Kongresu i ve vládě.
- Prosazují se ve všech sférách společenského života – ekonomika, věda, kultura...
- Navzdory odporu bělochů proti rasové integraci, a projevům oboustranného rasismu, si černoši vybojovali v očích bělochů uznání své lidské důstojnosti.
- Společnost se stává multikulturní, roste podíl dalších etnických skupin. Mění se společenský postoj k rasismu.
- Přesto mnoho problémů přetrvává

Colin Luther Powell (*1937)
vedl americká vojska ve Válce v Zálivu
2001-2004 ministr zahraničí USA

Condoleezza Riceová (*1954)
2004-2008
ministerně zahraničí USA

Barack Hussein Obama (*1961)
současný 44. prezident USA,
první afroameričan v tomto úřadu.

Přesto konflikty pokračují

srpen 2014

Americká policie ve Fergusonu nedaleko St. Louis rozháněla slzným plynem protesty. Proti neozbrojeným demonstrantům zasáhlo nejméně 70 těžkooděnců. Protesty vyvolala smrt černošského mladíka. Zastřelil ho místní policista.

